

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četritopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempej za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Govor slovenskega poslanca dr. Razlaga

za klostersko konfesionalno postavu v seji državnega zbora 25. aprila. *)

(Dalje.)

Sploh se pa izpregovori v špecijsalni debati — ako pride do nje, o tej točki bolj podrobno. Še eden pomišljaj v tem obziru bi rad ovrigel; ugovarjalo se je namreč, da ta postava z državnimi osnovnimi postavami nij v soglasji kar se tiče vizitacije kloštrov.

Toda jaz opozorujem na to, da se vsi javni zavodi, ako treba, smejo pregledati. Kloštri so javne korporacije, in zato mora biti v njihovem zanimanju, da se, ako se kaj naznani, ali ako javno govorjenje terja, po kompetentnih organih države na prizanesljiv način preiščejo.

Tudi se je navajalo, da država darov ustanovnikov nij obrnila za one namene, za katere so bili odločeni in da hoče zdaj pravico imeti, kakor se naime tukaj v obliki postave predlaga, porabiti je za druge namene.

A jaz opozorujem na to, da so se pri nas v Avstriji ustanove, ako nij bilo več mogoče za taisti namen, pa za kak enak namen porabile, in sicer v vsakem slučaju za cerkven. Še eden važen ugovor se je tukaj storil, ugovor, ki me je oveselil, ta namreč, da se tukaj nij poskusilo zedinjenje državnega postavodajstva s cerkvijo, in da bi bilo želeto, ko bi se bilo to zedinjenje dovršilo. Jaz temu prav rad pritrjujem, in sem sam pri drugi priložnosti enako misel izrazil. A mi tukaj ne vidimo pozitivnega dejanja od strani cerkvene reprezentacije, nego tri mesece edino le negacijo. Uže od srede januarja tega leta so predložene „razvpite“ konfesionalne predlage, in več kakor tri mesece nij bilo slišati, da bi se bila cerkvena reprezentacija sešla, da bi se o teh predlagah posvetovala, ali da bi bila stavila predloge, ki bi bili vedli do sporazumljenja. Uže več kot 200 let je zapovedano, da se imajo diecezanske sinode imeti vsako leto, metropolitanske pa vsaka tri leta; toda sladka navada absolutističnega cerkvenega regimenta je to zapoved le jako jako redkokrat izpolnila. Zdi se mi dakle, da ona sporazumljenja niti ne želi.

Gospod dr. Oelz je omenil, da bode postava vest mnogih državljanov vznemirila. Na to nemam drugega odgovoriti, nego: podučite ljudstvo, in potem si ne bode, ker bode bolje podučeno, dalo vznemirjati vesti, ker država prav nikomur ne misli krivice delati.

Reklo se je, da se delajo le policijske postave. A gospoda, dobra policija varuje

*) Po stenografičnem zapisniku.

državljanu krivice. Kar pa me je še posebno iznenadilo, je bil izrek poslanca dr. Oelza iz Vorarlberga, češ, da parlamenti nijso kraji, da se določi, kaj je pravo, kaj nepravo, nego da so tovarne za trmoglavost in slučajne majoritete; z eno besedo: meni se zdi, da on absolutizma prosi. Čudim se jako, ker sem vendar navajen, in se nam vedno predbaciva, da je slovansko ljudstvo za reakcijo tavajoča četa, da se tukaj od Nemcev absolutizma prosi, in sicer od kmetske strani, kajti, kakor zapisnik kaže, je dr. Oelz poslanec vorarlberških kmetskih občin, in če je tem to prav, jim prav iz srca čestitam. Jaz sem Slovan, in spadam k onim, ki bodo po izreku nekaterih mladih knezov ob svojem času slepa četa reakcionarjev. A meni se čudno zdi, da dr. Oelzovi komitenti morejo biti zadovoljni z načeli, katera on zastopa, akopram so se še ne prav pred 26 leti desetine in tlake znebili in so tedaj jedva dobro četrt stoletja ljudje v pravem pomenu besede. Jaz bi vendar mislil, da, kakor tudi povestnica uči, v absolutnih državah ne more poedini imeti vse oblasti v roci ter vsega oskrbovati, tudi ako je najplemenitejši človek, da se tedaj oblast poedinega zlorablja. Name kot na Slovana je naredilo to čuden vtis, da poslanec nemških kmetskih občin na konci 19. stoletja absolutizma prosi.

On je tudi rekel, da ljudstvo hoče kloštre, da tišči vane pa da teh postav ne mara. To pa nij po vseh deželah enako. V mnogih deželah kloštre spoštujejo, jih dejansko podpirajo. A navedel bi lahko več dežel, kjer o tiščanju v kloštre, o zahtevanju takih institucij nij ni duha ni sluha.

Jaz bi si še dovolil visokočestitemu patru Rainerju nekoliko odgovoriti, ki je rekel, da princip svobode zahteva, da se te postave kar prosto odstrane, niti ne razglase, da postava ne pride v kolizijo s svobodo in z državnimi osnovnimi postavami. Toda svoboda nij razposajenost. Svoboda je etično ukoristenje pravne sfere, in ta pravna sfera, ravno je, ki normira krog naših pravic in naših dolžnostij, v kolikor ne alteriramo pravne sfere kakega drugega, ali skupnosti. Mislim dakle, da ti ugovori nijso resno mišljeni, nego le bolj na efekt preračunjeni, kajti menim, da ne bo nihče trdil, da se pri kongregaciji ljudij, ki v sebi več ne čutijo poklica, ki se čutijo nesrečne, da morajo skupaj živeti, more še o svobodi govoriti, in taki slučajji se ne prigode redkokrat, po znanem stavku: „Omnis communio mater discordiarum.“ Ako nij več proste volje, ostati v taki družini, potem je v človeškem zanimanju, potem je v zanimanju institucije same, v zanimanju i države i cerkve, da poedini nezadovoljni gre ter se posveti kakemu drugemu koristnemu človeškemu dejanju.

Po moji misli se s tem redovska disciplina ne omaje, kajti ta se mora dobrovoljno vršiti, kakor tudi cela skupščina le potem more blagostno delovati, ako so oni dobrovoljno složni, ki so se tako visokemu cilju posvetili.

(Konec prihodnjič.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. maja.

V državnem zboru so 2. maja po kratkem posvetovanji sprejeli postavu, vsled katere bodo civilne pravde hitrejšje vršile se nego do zdaj. Sicer je to postava samo provizorična, dokler se vsa juristična reforma ne izvrši, — vendar bode, kadar v praktično življenje stopi, veliko dobrega storila ljudstvu, ker vsaj ne bodo pravde in razsodbe tako daleč in tako dolgo zavlečevali in odlagali, kakor se je dozdej godilo. — Potem je poslanec Steudel poročal o nasvetu, kako bi se na to delalo, da bi se premog cenejši dobil. Pri tej priliki je stavil tudi slovenski poslanec dr. Vošnjak pristavni predlog, naj drž. zbor vlado pozove vse storiti, kar bi kopanje premoga v Avstriji pospešiti moglo: naj se lokalne železnice delajo, davek za rudnike zmanjša, naj se izda delavski red ter zmanjša število odprtih pivnic v delavskih distriktih. Ti predlogi so bili odboru v pretres izročeni.

Delegacije zdaj v odborih študirajo posamezne številke velikanske svote, katero vojni minister zahteva. Magjarska delegacija bi pri točki: hrana za vojske, kruh, oves in senó rada pol tretji milijon prihranila t. j. izbrisala. Minister je pa rekel, da bo prej še dva milijona več treba za to izdati. — Magjari upajo namreč dobre letine in nižje cene žita in živeža sploh.

V ogerskem državnem zboru je interpeliral Gubody mizistra za promet, ali hoče zabraniti železnico Dunaj-Novi tako dolgo, dokler se zveza ogerskih železnic s turškimi na srbski in bosanski meji ne zagotovi. — Ko so bile peticije na vrsti, je poslanec Solymosy podpiral prošnjo, naj se mrtvo cerkveno premoženje vzame in za ustanovljenje ogerske narodne banke porabi. Tisza in Pechy to odbijata.

Vnanje države.

Ruskega carja misli londonsko mesto imenovati častnega meščana z navadnimi ceremonijami, tedaj na taistem mestu, kakor pred njim Garibaldija, Napoleona in Košuta!

Ruski car in velika kujeza Konstantin in Aleksis sta prišla na potu v kopel 2. maja v Berlin in sta bila na kolodvoru od cesarja Vilhelma in vseh princev sprejeta.

Francoski minister predsednik poskusi obupano sredstvo: postaviti če namreč zbornico pred alternativo, ali naj ustavne postave votira, ali pa naj se sama sebe razpusti.

Iz Španije nam dohajajo dobre novice! Važno pozicijo San Pedro de Abanto in še tri druge, ki so za rešitev Bilbao velikega pomena, so Karlisti morali izprazniti, in posedli so je namestu njih Serranovi vojaki. Taisto se je poprej tudi z go-

rami pri Valmasedi zgodilo. Uže oficijelna „Gaceta“ od 28. aprila pripoveduje, da so pretendentovi vojaki „molčali“, ko se je začelo s kanoni streljati na-nje. Od početka se je mislilo, da za odločilni moment hrané smodnik. Toda ker so brez velikega upiranja popustili strategično tako važne točke, se vidi, da so republikanski vojaki svoje sovražnike dobro flankirali, ti pa so, da bi ne bili zrineni do morja, na celi liniji trobili k odhodu. — Don Karlos je zdaj se svojim „dvorom“ v Durangu, daleč od strelcov. Dokler se njega ne vjame, Španija ne bode imela miru. Ko bi ga odgnali v kako cigarno fabriko na filipinske otoke, bi bilo to za Španjsko veliko večjega pomena, nego rešitev desetero Bilbaov.

Dopisi.

Iz Ljubljane 2. maja [Izv. dop.]
(Deželnega odbora modri očetje) so v svoji zadnji seji sklenili ta-lo vrlo duhoviti sklep: „Še v tekočem letu se mora na velikem špitalskem vrtu postaviti baraka za take bolnike, ki so bolni na kužnih in nalezljivih boleznih“. Tako poroča „L. Ztg.“ št. 98. od 1. maja poleg „Novic“, edini časopis, v katerem naš slovenski dež. odbor svoje sklepe, razpise in obznanila v nemškem jeziku razglasa. Ker tedaj ta sklep dež. odbora beremo v uradnem listu, ga moramo uže verjeti, dasiravno bi se nam sicer na vso moč neverjeten zdel. Kajti komaj je potihnila govorica po mestu, da več ali manje je zadnje koze v Ljubljani zakrivil dež. odbor, ki je na spodnjih Poljanah za kozave bolnike hišo najel, od koder so se potem koze v mesto zanesle, uže slišimo, da je dež. odbor sklenil začasno bolnico za kužne bolezni postaviti na velikem špitalskem vrtu, ki leži prav ob dunajski cesti, najbolje frekventirani ulici v vsej Ljubljani! Kajti ves promet z obeh kolodvorov in na oba kolodvora gre po dunajski cesti; tukaj se zidajo najlepše in največje hiše; ob dunajski cesti so 4 veliki hoteli in 4 manjše krčme, tako da skoro vsak tujec, ki v Ljubljano pride v tej ulici ostane; od dne do dne se tukaj odpirajo male štacune in tudi veliki trgovci z žitom, vinom in lesom imajo svoje zaloge ob tej cesti, katero Ljubljancje tudi kot sprehajališče radi obiskujejo. Dunajska cesta je uže zdaj najlepša in najbolj obiskovana in obljudena ulica v vsej Ljubljani. A namesto, da bi to ulico, kolikor je mogoče čedili, lepšali in za-njo skrbeli, namesto, da bi dež. odbor po časi na to misliti začel, kako bi sedanji špital iz mesta kam prestavil (n. pr. v obližje posilne delavnice) ter lepi vrt in prostor okoli sedanjega špitala za drag denar prodal, pa modri očetje dež. odbora ravno narobe na to mislijo, kako bi sedanji špital razširili ter ga še s posebnim oddelkom za kužne in nalezljive bolezni pomnožili! Bogme, kaj modrejšega, kaj pametnejšega dež. odbora poročevalec v sanitetnih stvareh stari dr. Bleiweiss, od katerega gotovo ta misel izvira, nij mogel uganiti!

Veste kaj, modra gospoda? Jaz vam še nekaj boljšega svetujem. Postavite vašo barako za kužne bolnike kar na vrtu deželne hiše, nasproti novi realki, pol streljaja od „Zvezde“. Ondi jo boste kar pred nosom imeli, jo vsak dan ogledovali ter se modrosti svojega sklepa na glas čudili!

Naravno je, da je ta najnovejši sklep dež. odbora mej prebivalci, stanujočimi ob

dunajski cesti uže velik nejevoljo. Če jim uže sedaj nij prijetno veliki špital pred soboj imeti, koliko manje morejo s tem zadovoljni biti, da bi se zdaj še poseben oddelek za kužne in nalezljive bolezni ob dunajski cesti zidal! Želeti bi bilo, da bi vsi veliki trgovci in hišni posestniki, vložili na pristojnem mestu odločen protest proti temu sklepu dež. odbora. Glasov tako veljavnih mož, kakor so posestniki ob dunajski cesti, bi oblastnije, ki imajo skrbeti za blagost kranjske dežele in ljubljanskega mesta, ne smele prezirati in prepričan sem, da dež. odbor po tem opusti misel ljubljanskega mesta najlepši del — z barakami skruniti.

Iz Gorice 1. maja. [Izv. dop.] Po toplih pomladanskih dnevih se je kar naenkrat vreme skisalo, ali prav za prav delamo mi kisle obraze, ker nij nihče na to mislil, da se bomo morali letos, ko je uže skoro vse ocveto 1. maja v zimsko obleko zavijati. Na sv. Gori in po drugih vrhah je te dni celo melo. Taka je le na svetu, vse se spreminja. Tudi tukajšnjim klerikalcem se je letos pri dopolnitveni volitvi III. volilne skupščine za mestni zastop vreme spremenilo. Lani z ogromno večino zmagonosni so letos propali in bodo skoro gotovo tudi v obeh drugih skupščinah propali. Lani ošabni in misleči, da bodo zdaj vsled moralnega upliva svoje zmage večno na mestnem krmilu ostali, pobešajo letos žalostno oči, hinavsko zdihujejoči s pobožnim Jobom: „bog je dal, bog je vzel“ gospodarstvo! — A to je dobro, da se gospod bog direktno ne utika v naše mestne zadeve in da so se volilci uže do čistega prepričali, kakošne koristi si morajo obetati od črne, nazadnjaške komande. — Pri volitvi tretje skupščine so zmagali trije odločni naprednjaki, pri jutrajšnji volitvi družega in pri oni I. razreda bo pa tudi tretja liberalno-konservativna ali prav za prav Pajero-vladna stranka svoje kandidate postavila in verjetno je, da prav ona zmaga, ker obsega posebno II. razred ogromno število uradnikov, vojaških in civilnih penzionistov in sploh c. kr. ljudij. Nas to malo briga, ali zmagajo odločni naprednjaki ali konservativni in če simpatizujemo bolje s prvimi, je to zaradi tega, ker obsega druga stranka mnogo takih elementov, kateri so našim narodnim težnjam nasprotni in posebno vse tiste baže ljudi, kateri v Pressi, v Triesteri in drugod javno in skrivaj rujejo proti preuravnavi naših šol na narodni podlagi. Naj bolje pa bi želeli, da bi se v našem prijaznem mestu vsi liberalni elementi združili v eno močno stranko, ker le po tem bi bilo mogoče zdaj še precej mogočne klerikalce oslabiti in sčasoma popolnem impotentne narediti. To pa se nam zdi tem potrebnejše, ker je upliv te stranke na boljše priprosto in posebno na delavsko ljudstvo še velik, pa v mnogih ozirih zelo škodljiv in splošni napredek jako zavirajo. To nam kaže zraven družega podkupljivost revnejših mestnih volilcev in druge baže demoralizacija, katero so zadnja leta klerikalci uveli.

A vsega tega bo precej konec, če bodo vsi liberalni elementi skupaj držali in to bi bilo zdaj prav lahko, ko se je narodni prepir v mestu in deželi uže tako lepo polegel, ko so nekdanji italianissimi popolnem potihnila ter se vdali boljšemu prepričanju, da je sedanji položaj mesta Gorice, kolikor mogoče, ugoden in da bi bilo združenje

z Italijo pogubljivo za materijalne interese cele naše dežele in slednjič, ko je ustavna doba za vselej izbrisala madež sumljivosti in ovaduštva, brez katerega si v poprejšnjih časih noben svobodni Goričan nij mogel misliti onih mož, kateri so imeli pred svojimi imeni zapisani črki C. K. ali so bili sploh o kakoršni si bode zvezi z vlado.

In gotovo bi se tudi vsi liberalni kmalu sprijaznili in zvezali, ako bi ne bilá rivalnost in sebičnost njih kolovodjev temu na potu. A ti so pred vsem krivi, da se brez vse potrebe strankarske homatije še dalje vlačijo v našem mestu in da se vsled tega velika škoda dela javnim interesom, pa tudi socijalno življenje greni domačinom in onim, katerih privabi milo podnebje v zdravstveni kraj hotečo biti Gorico.

Iz Gradca 1. maja [Izv. dop.] Pri nas so nekateri trejčali nameravali v kratkem napraviti misijonsko pobožnost, ki bi imela 10 dni trajati. Cela stvar je uže bila trdno odločena med jezuiti in ti so se uže pripravljali kako bodo gremeli proti „Zeitgeistu“, ki jim je uže toliko zlega donesel in še bode á-la — sežiganje mrtvih itd. Naš gospod škof je res trdil, da ga v tem njegovem aranžiranju ne bode nikdo motil, tem menj, ker je celo svečanost namenil pri sv. Lenartu, ki je nekoliko od mesta oddaljen, začeti; med tem pri nas Gradčanih marsikdo kaj zamisli in „Gemeinderath“ pa določi. Tako se je tudi zdaj zgodilo. V seji mestno-občinskega sveta od 29. aprila sklenili so naši mestni očetje, da se tako strkavanje sveta od bližnjih in daljših krajev na eno mesto sedaj ko še zmirom ko zé epidemično razsajajo dopustiti ne more in se je kmalu biskupski ordinarijat o tej odloki do znanja štavil. Po dolgem času eto zopet hvalevreden sklep! Jezuiti pa se češčejo, ker jim je priložnost, ljudi na svoje mreže vabiti odvzeta. Gradec je znan na široko in daleko po svojih liberalnih načelih in podvzetjih ker se v njem Švabi iz raznih krajev zbirajo, in vsak hoče nekaj „liberalnejega“ prinesiti; ali zato še vendar tudi klerikalna stranka obstoji, in vidi se, da se propada ne boji, ker se diči sé svojimi mnogobrojnimi društvi, katerih vsako po jedino je močno in eneržijsko polno. Spomnim samo „junggesellen-“ in „jungfrauen-verein“. Te mladeniče in device je le malo treba poznati, in dovolj nam je prepričanja, da za svoje nazore in svoje pravo hrabro se potezajo. Odkar je v občinski svetovalnici se pretresovalo vprašanje o sežiganju mrtvih, jim je to najljubši tema za razgovor, in pogostoma slišimo filarke: „verbrenna loss ma uns wol net“.

Dokler te naše filarke in consortes proti sežiganju mrtvih, kakor tudi proti delanju vina protestujejo, se pa velikoposestniki ta čas največ skrbijo, koga bodo mestu zahvalivšega se grofa Gleispacha za poslanca volili. Se ve da bi ustavoverci radi svojemu kandidatu zmago pridobili, in klerikalci pa svojemu. Kolikor denes slišimo namenijo prvi mlajšemu Gleispachu mandat naložiti, zadnji pa se še neki nijšo složili, nekateri bi radi Lichtensteina, ostali pa Herbersteina v zbor poslali. Vsakako pa je, če se klerikalci tudi sporazumejo, zmaga ustavovercem bolj zagotovljena.

Pri nas se za polepšanje mesta skoro vsak dan kaj zgodi. Prek glacija je celo novo predmestje zasnovano, in hiše se gra-

dijo kaj nagloma. Najlepše poslopje pa bode novo vseučilišče, ki se uže, kakor tudi fizikalni in kemični inštitut, zida. Pred vseučiliščem bode veliki trg, ki bode po svojem položju najlepši. Pa tudi notri v mestu se lepša, kar le mogoče. Stare hiše se podirajo in nove vzdavajo, ulice širijo in prodolžavajo. Nas veseli da se obliče mesta modernizira, samo to nas jezi, da je deželni zbor iz deželnega fonda dovolil 20.000 gl. za cesto, ki je le Gradcu na korist, a deželi nimalo, ki pa cest dovolj potrebuje, zlasti na Slovenskem.

Iz Budim-Pešte 1. maja. [Izv. dop.] Med vsemi pod gospodstvom magjarskega naroda živočimi drugimi narodi so bili dosedaj edini Nemci — in teh je poldrugi milijon — iskreni prijatelji Magjarov. V svojej kulturi in zavednosti, da za njimi stoji 40 milijonov Nemcev v rajhu, mislili so, da magjarizem njihovej narodnosti celo nič nahuditi ne more. Pa — prevarili so se! Magjarizem je, kakor v druge, tudi v njihovo narodnost svoj strupeni zob zagrizel. Po osnovi novega teritorialnega razdeljenja namreč razkosa se saksonska skupina (univerza) v Erdelji v več kosov. Saksonski zastopniki na našem državnem zboru so protestirali proti temu, Deakova stranka oglasila se je pako za njihove pravične prošnje in terjatve. Nasledek tega je bil izstop saksonskih zastopnikov iz Deakovega kluba. To je eno. Drugo je pa sledeče. Pri razpravi §. 2. zakonske osnove o notarijatstvu, predložili so saksonski zastopniki, da se uzakoni, da ima notar razen magjarskega jezika tudi nemški jezik znati. Ta svoj predlog zastopali in branili so tako odločno, da je bil bolj resoluciji nego navadnemu predlogu podoben. Edino njihovej odločnosti se imajo drugi ogerski narodi zahvaliti, da je drž. zbor zakonsko osnovo zadevnemu odboru s tem nalogom povrnil, naj §. 2. tako spremeni, da ima notar razen magjarskega jezika tudi drugi jezik svojega okraja znati, in da sme v tem jeziku tudi pisma delati. — Ravnokar je izšla tudi brošura „das erwürgen der deutschen nationalität in Ungarn“ od Löhera. Sploh se more od nekoliko časa sem nenavadno živahno gibanje naših Nemcev opazovati. Nij dvojbe, da se to gibanje iz Dunaja, morebiti celo neposredno iz Berolina podpira. Magjari so na Nemcih edinega prijatelja, ki so ga dosedaj imeli, izgubili. Število njihovih neprijateljev pomnožilo se je za enega, in sicer za enega precej jakega. Kedaj se bodo vendar Magjari spametovali.

Iz Andrassyjeve „rudeče knjige“ skor vsi naši časopisi norce brijejo. Vladni naši listi Andrassyjev opus s tem branijo, in javno mnenje in delegacije s tem tolažijo, da bo Andrassy ustno več povedal, nego pismeno v rudečej knjigi stoji. No, bomo čuli!

„Zastava“, glasilo liberalne srbske stranke, nij prav nič zadovoljna s potovanjem kneza Milana v Carigrad. „V Bosno! v Bosno!“ kliče „Zastava“ za odhajajočim knezom. Vladni belgradski „Vidovdan“ da razumeti, da bo Milan trdnjavo „Mali Zvornik“, katera je srbska, pa ima še zmerom turško posado, v svojem žepu iz Carigrada prinesel. Sicer pa „Vidovdan“ jako šlarasto piše, rad bi povedal zakaj je prav za prav Milan v

Carigrad odšel, pa — ali ne ve tega povedati, ali se pa ne upa.

Zadnje dni smo tudi mi imeli zimo, mrz, led in slano. Vreme je še zmirom izredno studeno. Solnce nema nobene jakosti, da bi spet zrak ogrelo. Koliko je to nenavadno vreme škode naredilo, se denes še ne da preceniti. Strah gladnega leta nas obhaja. Žitna kupčija vedno bolj peša. Dunaj preti celo našo žitno kupčijo k sebi potegniti, kar bi za naš kupčijski trg velika škoda bila. —

Domače stvari.

— (Za drugo saisono porot pri ljubljanskem sodišči), katera se bode začela 26. t. m., prišli so po žrebanji, ki se je vršilo 4. t. m. v javni seji deželne sodnije v službeni imenik sledeči gosposdije in sicer: I. kot glavni porotniki: Milavec Andrej iz Cerknice, Homan Fridrih iz Radovljice, Mohar Blaž iz Loke, Ahčič Karel iz Ljubljane, baron Alfonz Zois iz Želeč, Jabornek Stanislav iz Tržiča, Sovan Ferdinand iz Ljubljane, Žvokelj Janez iz Vipave, Janša Simon iz Koritna, Jelovšek Marka Ignacij iz Vrhnike, Pirnat Tomaž iz Ljubljane, Železnikar Anton iz Tržiča, Goričnik France in Perdán Janez iz Ljubljane, Kremensak Josip iz Laz, Hörman Valentin, Maurer Henrik, Doberlet Franc, Dolinar And., in Horak Janez vsi iz Ljubljane. Brus Josip iz doljnega Logatca, Rabič Matija iz Visokega dola, Milavec Matija iz Cirknice, Drašler Franc in Supan Valentin iz Ljubljane, Schuller Benjamin iz Kroke, Zupan Matevž iz Breznic, Gvajc Anton iz Ljubljane, Ambrožič Matevž iz Planine, Zitterer Janez in Reichman Josip iz Ljubljane, Lavrenčič Andrej iz Postojne, Vidmar Andrej iz Begunj, Pour Ludovik iz Strajine, grof Ludovik Blagay iz Boštanja, Keržič Josip iz Treboj. II. Kot dopolnilni porotniki: Kobilica Jurij, Wenzl Ludovik, Mikeš Matija, Čik Jurij, Rekar Jakob, Dolcher Janez, Putre Josip, Borovski Janez, Pohl Josip vsi iz Ljubljane.

— (Včerajšnji ljubljanski semenj) je bil srednje vrste. Precej dosti goveje živine je bilo prignane, a malo kupca. Cena goveje živine je bila primerno jako nizka. Konj je bilo prilično dosti prignanih, a ne mnogo prodanih. Tudi kramarji niso imeli dobre kupčije, ker kmet nema denarja.

— (Nesreča.) Neka premožna gospodinja iz Kamnika se je včeraj pripeljala na sejm. V Ljubljani pri mesarskem mostu je pozabil hlapec voz zavreti, ali pa nij pazil da svet visi. Voz rine konja naprej, ta se splaši ter dirja proti mostu, kjer se voz ob brune zadene ter razdrobi. Gospodinja ima nogo vso strto in je močno poškodovana. Tudi konj se je obtokel.

— (Knez Meternich) se mudi uže nekaj dni na Dunaji. Govoré, da je njegovo tamošnje bivanje v zvezi z imenovanjem deželnega načelnika kranjskega, to je: on bi strašno rad načelnik bil. —o—

— (Boljših plač) pričakujejo tudi štajerski učitelji ne manj željno nego kranjski. S 1. majem bi bili imeli potegniti povečane plače, a dotična postava izdelana uže lani od deželnega zbora še zdaj nij od cesarja potrjena.

— (Iz Šoštanja) na slov. Štalerskem se nam piše 1. maja: Po toplih dnevih je 28. aprila začela mrzla burja pihati, 29. in 30. aprila po noči pak je zmrzovalo, kakor po zimi. Mrz je neizmerno škodo napravil; v vinogradih so vse mladice pozeble, v Kalčah, Šentilu, pri sv. Andreju, na Paki in Lokovicah so vsi vinogradi suhi. Sadno cvetje je vse proč; tudi krompir in fižol je pozebel.

— (Slovensko gledališče) je bilo zadnjo nedeljo ob benefici g. Kocelja natlačeno polno, in je bilo občinstvo s predstavo igre „Nasledki skrivnostne prisege“ popolnem zadovoljno. — Prej ta dan v soboto je bilo nemško gledališče — skoraj prazno.

— (Sledeče obligacije kranjske zemljišne odveze) so bile 30. aprila 1874 izsrečkane: S kuponi po 50 gl. št.: 76, 172, 369. S kuponi po 100 gl. št.: 21, 170, 306, 386, 395, 404, 550, 588, 601, 627, 784, 832, 852, 964, 1254, 1374, 1529, 1796, 1839, 1937, 1964, 2050, 2121, 2202, 2206, 2351, 2583, 2588, 2597, 2691, 2718, 2791, 2836, 2839, 2876, 2946, 3070. S kuponi po 500 gl. št.: 122, 165, 298, 301, 738, 763. S kuponi po 1000 gl. št.: 13, 94, 244, 273, 283, 284, 290, 312, 422, 520, 620, 724, 771, 858, 864, 894, 1052, 1108, 1133, 1241, 1342, 1477, 1481, 1530, 1551, 1555, 1616, 1628, 1784, 1812, 1817, 1877, 1930, 2025, 2054, 2124, 2235, 2269, 2306, 2322, 2336, 2411, 2450, 2472, 2476, 2527, 2547, 2591, 2637, 2673, 2674, 2716, 2719, 2749, 2753, 2816. S kuponi po 5000 gl. št.: 291, 620, 650, 657. Obligacija lit.: A št.: 246 z 250 gold. Obligacija lit.: A št.: 1747 z 14100 gold. Obligacija s kuponi št.: 54 z 5000 gl. z deležnim zneskom z 3800 gold. Omenjene obligacije se bodo v izsrečkanih kapitalnih zneskih v av. velj. po šestih mesecih od dneva srečkanja po predpisu postavnih pravil v gotovem denarju pri kranjski dež. blagajnici v Ljubljani plačevale, katera bo tudi za neizsrečkani znesek 1200 gold. obligacije št.: 54 za 5000 gold. s kuponi nove obligacije izdala. Zadnje tri mesece pred zapadnim obrokom zamenjuje (skontira) deželna blagajnica v Ljubljani izsrečkane obligacije, kakor tudi vse kupone kranjske zemljiške odveze proti 4% nem natančno po dnevih zračunjenem odbitku na korist zaklada kranjske zemljiške odveze. Razun omenjenega se še to naznanje daje, da se lastniki sledečih uže poprej izsrečkanih obligacij še niso oglasili za plačilo. S kuponi št.: 137, 1434, 1524, 1662, 1843, 2576, 2810, 2851, 2869 po 100 gold., s kuponi št.: 276, 316 po 500 gold., s kuponi št.: 87, 234, 1502, 1590, 2492, 2579, 2722, 2723 po 1000 gold. Ker po nastopu za izplačanje izsrečkanih obligacij odločenega časa pravica na plačevanje obresti odpade, torej se lastniki navedenih obligacij opominjajo, naj se oglasijo za izplačanje kapitalnih zneskov, ter se bodo obresti, ako bi jih privilegirana c. kr. avstrijska narodna banka na kupone iz dobe po nastopu za izplačanje kapitala odločenega časa izplačala, pri izplačanju kapitalnega zneska obligacij odtegnile.

Poslano.

V dolžnost si štejem dopisniku iz Bučke nekatere reči pojasniti. Res je naš občestvovani gospod župnik po želji nekih svojih faranov za odvrnenje boleznin na Studenec procesijo peljal, ali če je bila procesija po c. k. glavarstvu prepovedana ali ne, bode gosp.

župnik sam odgovor dajal. Tudi je resnično, da je tukajšnji cerkovnik denar po župniji pobiral, in koliko je dobil, to mi nij znano, samo to ljudje pripovedujejo, da tega posla nij sam opravljal, nego mu je tudi še en pomočnik k nabiri pripomogel.

Tudi nij res, da je ona maša 20 gld. veljala, ker mi je župnik sam v obraz rekel, da on za to procesijo nič ne vzame. Tudi jaz za-se nič nijsem zahteval. To tudi naznanjam, da so se sami Riharjevi napevi pri tej slovesnosti peli, in da je bil dopisnik slabo podučen, ko je na našega občespeštvanega oskrbnika meril, da po njem seje nam Slovincem neprijetni duh. — Nasprotno pokazal je ta vrli, na vsestransko vneti gosposkrbnik, za blagor naroda svoje delovanje, ko je tako jedrnato in natančno izdelal pritožbo za tukajšnje srenje, o cenilni tarifi na cenilno komisijo zaradi prevelikih davkov in prvih razredov, za kateri trud ta velikodušni gospod nič nij zahteval, kajti sam sem se prepričal, da ga je to delo veliko truda stalo, katero je več pol obsegalo, za katero delo bi se moralo iz srenjske blagajnice notarju ali kakšnemu doktorju veliko plačati, za kateri trud je gotovo vsa občina imenovanemu oskrbniku hvaležna.

Z bogom!

Raka, 30. aprila 1874.

Jarnej Pirnat, učitelj.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalessière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim zdravje po izvrstni Revalessière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodci, v živcih, v prsah, in pljučah, jetrah, žlezah, na slisnici, v dušnjaku, v mehurji, in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom zoperstavljala se:

Spričevalo št. 73.928.

Waldeg na Štajerskem, 3. aprila 1872.

Hvala Vašej Revalessière, katero sem jaz, 50 let star mož, skozi 2 leti neprestano užival, sem od mojega 10letnega trpljenja: otrpnost na rokah in nogah, skor popolnem ozdravel in opravljam, kakor v najboljših časih, svoje posle. Za to meni izkazano veliko dobroto Vam izrekam s tem srčno zahvalo.

Br. Sigmo.

Spričevalo št. 93.268.

Trapani v Siciliji, 13. aprila 1870.

Moja žena, žrtva strašnih, nervoznih bolečin, s hudo oteklino na celem životu, s srčnim bitjem, nespečnostjo in vraniceno v najhujši stopinji, je bila od zdravnikov za izgubljeno zmatrana, kar sem se odločil pribežati k Du Barry-evi neprecenjeni Revalessière. To izvrstno sredstvo je na začudenje mojih prijateljev, v kratkem času one strašne bolečine ozdravilo in mojo ženo tako okrepcalo, da se je, dasiravno 49 let stara, plesov udeležiti mogla. To Vam naznanjam na korist vseh enako trpečih in se Vam srčno zahvalim.

Atanasio Barbera.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalessière pri odraščeni in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravljenje. V plehašnih pušcah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalessière-Biscuiten v pušcah 4 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalessière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Loncu Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tucl.

1. 2. in 3. maja:

Evropa: Sordino, grofinja iz Trsta. — Kavšek iz Kamnika. — Stare iz Mengša. — Jung, Zanetti iz Trsta

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Pri Slonu: Marti iz Stutgarta. — Engel iz Monakovega. — Blau, trgovec iz Velike Kaniže. Jug gospa s hčerjo iz Litije. — Simonetti z družino iz Bologne. — Klein, trgovec, Poljak, trgovec, iz Trsta. — Schmützhausen c. k. ljetnant iz Kamnika. — Lesnar iz Vel. Kaniže. — Schwinger, sod. adjunkt iz Loža. — Novak iz Dalmacije. — Prosdorino, trgovec iz Trsta. — Sternhard iz Celovca. — Reyer z gospo iz Kranja. — Komathars iz Ptujega. — Capuder, Juvan, učitelj iz Grada. — Pfefferer, Jurist z Dunaja. — Flachar, podjetnik iz Salzburga. — plem. Rotschiltz iz Hudevasi — Baron Tauferer iz Višnjegore. — Breznikar, fabrikant iz Konjic. — Deu, Mali iz Tržiča. — Filler, Schwarz, Rosenberg iz Grada. — Vidic iz Novega mesta. — Orel iz Trsta. — Hasek, Radler, potnik. Hetzer z Dunaja. Meden, posestnik iz Notranjskega. — Reguzza iz Treviso. — Rubinato Domenico iz Padove. — Ruzič iz Reke. — gr. Pače iz Ponoviča.

Pri Mallči: Jugovec iz Kranja. — Dragovina iz Trsta. — Meisl z Dunaja. — Kochstam iz Fürta na Bavarskem. — Herz z Dunaja. — Göbel, teleg. inšpektor iz Trsta.

Dunajska borza 4. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	—	—
1860 drž. posojilo	104	50	—
Akcije narodne banke	976	—	—
Kreditne akcije	217	25	—
London	111	70	—
Napol.	8	96	—
C. k. cekini	—	—	—
Srebro	106	—	—

Peter Grasselli vinotrštvo na debelo

(116—2)

Spodnji Šiški poleg Ljubljane,
Čadeževa hiša.

Velika zaloga najbolj prijubljenega, dobrega zdravega

vina

navadnega in finejšega, posebno izbornega bizeljskega in dolenjskega.

Pisma naj se blagovoljno adresirajo v Ljubljano, kjer se komur drago tudi na ustna vprašanja ustreza v hiši št. 263, II. nadstropje (nasproti rotovža).

Dr. Janez Steiner

odvetnik,

ima

svojo pisarnico

od 4. maja 1874 na starem trgu

h. št. 35. (118—1)

Javna zahvala.

12. aprila mi je pogorelo poslopje, katero je bilo zavarovano pri „Peštanski družbi“ za 600 gold. — Uže isti dan je glavni opravnik gosp. Franjo Drenik škodo pregledal. Dva dni potem je bila škoda po gosp. A. Gvajcu cenjena, in 10 dni pozneje sem sprejel 600 gold. za pogorelo poslopje, in gold. 46.40 za deloma vsled nevarnosti in vročine poškodovanih okenj pri bihi, in strehe pri drvarnici in hlevi.

Dolžnega se čutim tu javno izrekati presrečno hvalo gosp. Franjo Drenik-u za nemudno in prijazno obravnavanje, in „Peštanski družbi“ za sprejeto popolno odškodnino.

„Peštansko društvo“ je bogato in vtrjeno, ter je zastopano po gospodu, ki pazljivo in redno opravlja posel glavnega zastopa. Zatorej prav toplo priporočam vsem čast. posestnikom, da zavarujejo svoje imenje pri „Peštanski družbi“, to je: pri gosp. Franjo Dreniku, glavnem opravniku v Ljubljani, v Medjatovej hiši na dunajski cesti št. 73.

Loka pri Ljubljani, dne 2. aprila 1874.

(119)

Janez Gams, odškodovanec. Jožef Tancek, župan. Martin Peruzzi, priča.

Čiščenje in izboljšanje vina

s pomočjo marseilleske žolce.

Stroški za čiščenje znašajo pri vsakem vedru 2 do 3 kr.

Da se postavim deset veder vina očisti, se porabi, kakor je možno: pri prav močnem vinu (n. pr. ljutomerskem, rittersbergerskem itd.) 6 lotov pri močnem vinu (n. pr. pri našem bizeljskem ali metliškem ali ptujskem) 5 1/2 " pri srednje močnem vinu 5 1/4 " pri slabem vinu 5 "

Ako se imajo nova vina čistiti, vzame se lahko pol lota več, pa pri teh tudi čiščenje trpi 2—3 dni dalje.

Navod rabljenja, da se očisti 10 veder vina.

Zavrē se okoli 1 bokala vode, ter se v njej, s tem, da se vedro meša s čisto paličico, raztopi žolca; to traja 10—15 minut.

Ta raztopitev se čisto ohladi, potem se prebrne v škap, ter se ji prilije 3—4 bokale vina, ki se ima čistiti, zraven; potem se z metljico to vse dobro premeša, ter se potlej zlije v sod, katerega vino se ima očistiti.

Z verigastim bičem se zdaj vino dobro pretepe. Čem bolje se je čistilna tekočina razdelila, tem prej se vino očisti, in tem čistejše je.

V treh dneh je vino svitlo, kakor zrelo; treba je le prvi ali drugi bokal na stran postaviti, ker se je blato v pipo vleglo in vino nekoliko skalilo. Po sedemdnevem ležanju dobi vino popolni ogenj in svitlobo.

Na Kranjskem in spodnjem Štajerskem se večkrat prigodi, da se slabejša vina, ki se hranijo poleg tega v zatuhlih, gorkih polovičarskih kletah, z beljakom čistijo. To sredstvo škoduje vinu, kakor tudi čistosti, kajti prvič začne razdeljeni beljak v vinu gnjiti ter mu daje zopern okus; drugič pa tako vino dela bisere, ki ob robu steklenice več časa ostanejo ter vino za pijačo netečno delajo. (Jaz tukaj ne govorim o vinu, ki v drugi stopinji kisanja bisere dela in pa pene, ki so smetani podobne.)

Ako se tako po gnjilobi dišeče vino z žolco očisti, vzame se, kakor od začetka omenjeno, 1/2 lota žolce več ter se pretepe dobro z verigastim bičem, kakor s tem, da se zdolej odtoči in pri veli zopet noter vlije; v 5—6 dneh se vsede ves beljak na dno sode, pa zgine tudi gnjilobi okus vina. Taka vina pa se morajo, kadar so čista, deti v frišen, stalno ležeč sod. — Dobiva se pri

Iv. Alf. Hartmann-u,

Ljubljana, dunajska cesta, Grunnikova hiša.

(117—2)

Lastnina in usk „Narodne tiskarne.“